

О. П. Кривоший
Запорізький університет

РОЛЬ ЖІНКИ У ФОРМУВАННІ ДЕРЖАВОТВОРЧИХ ТРАДИЦІЙ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ В КІНЦІ XVI-СЕРЕДИНИ XVII СТ.

Донедавна роль жінки у формуванні української нації та створенні власної держави не була об'єктом історичного дослідження. Лише в останні часи сумлінна державницька праця жінок українського середньовіччя привернула увагу істориків.

Мова йде про етап, обмежений кінцем XVI — серединою XVII ст., на який припадає бурхливий спалах культурно-національного піднесення в Україні. Одним з найяскравіших здобутків цього періоду стало усвідомлення населенням українських земель власних історичних традицій. Уособленням Давньої України були руські князі Ольга, Володимир Великий, Данило Галицький. Їх прямими нащадками проголошувались волинські князі і княгині. Адже українське жіноцтво привілейованих станів цього періоду мало майже рівні з чоловіками права і брало активну участь в житті суспільства. Продовжуючи традиції руських князівен, жінки займалися добродійністю, що виражалась у заснуванні шкіл, монастирів, будівництві

церков і укладанні і виданні книжок. А підтримка православ'я в ті часи рівнялась визнанню окремішності українського народу.

Історія дає значну кількість прикладів участі жінок усіх станів в культурно-національному русі на українських землях в кінці XVI — сер. XVII ст. Можна виділити три основні напрямки участі жінок у формуванні української нації та творенні державотворчих традицій: 1) захист православної віри і відстоювання інтересів православної церкви; 2) добродійницька діяльність, спрямована на відстоювання інтересів православ'я; 3) культурно-освітня діяльність — заснування православних шкіл, організація освітнього процесу, участь в діяльності братств.

Участь жінок у визначених напрямках в деякій мірі залежала від їх станової приналежності. Багато зусиль у боротьбі за православну віру доклала Раїна Могилянська княгиня Вишневецька, княгиня Анастасія Юріївна Гольшанська Заславська та інші. Проявляли активність шляхтянки, міщанки і навіть заможні селянки: Маргарита Грицківна, Регіна Соломирецька, яка заснувала в м. Гощі православний монастир і школу. Ще яскравіше державотворча діяльність жінок проявилась в часи постановня козацької держави Б. Хмельницького.